

Pohjantypyjäärä

Korthårig kulhalsbock
Acmaeops septentrionis

Uhanalaisuusluokka (IUCN): silmälläpidettävä (NT)

Luonnehdinta

Pohjantypyjäärä on pienehkö (7–10 mm) ja yleensä pääosin musta kukkajäärä. Sen jalat ovat kokonaan mustat, etuselkä on selvästi leveyttään pitempi ja tuntosarvet voivat ylettyä peitinsiipien kärkeen asti. Ruumiin yläpuolen karvointus on ohutta, vaaleaa ja harvaa. Peitinsiipien kärjet näyttävät poikki leikatuilta ja niiden sisäreunassa on terävä hammas. Väriltään peitinsiivet ovat mustat, ja niiden ulkoreuna on punaruskea. Lajista tavataan myös muotoja, joiden peitinsiivet ovat osittain tai kokonaan ruskeat tai kellertävät. Pohjantypyjäärä muistuttaa vaarantunutta reunustypyjäärää (*A. marginatus*), mutta reunustypyjäärän jalat ovat kirjavat, kun taas pohjantypyjäärällä ne ovat kokonaan mustat. Myös peitinsiipien kärjet ovat erilaiset. Aikuisia pohjantypyjääriä tapaa kesä–heinäkuussa palaneilla puunrungoilla, toisinaan myös tukkipinoilla.

Elinympäristö ja levinneisyys

Pohjantypyjäärä elää pääasiassa pystyyn kuolleiden kuusten kuivan kaarnan alla metsäpaloalueilla. Se voi lisääntyä myös muissa pystyyn kuolleissa kuusissa tai harvemmin männyissä. Sukupolviaika on kaksivuotinen, toukat laskeutuvat loppukesällä maahan, jossa ne talvehtivat ja koteloituvat keväällä. Lajia on tavattu aikaisemmin koko maasta, viime vuosikymmeninä vain Pohjois-Karjalasta, Kainuusta, Koillismaalta ja Lapista.

Nykytila ja uhkatekijät

Pohjantypyjäärää uhkaa elinympäristöiksi sopivien, pystyyn kuolleiden puiden väheneminen metsissä. Se on selvästi taantunut koko maassa metsäpalojen vähennyttä.

Hoitosuositukset

Pohjantypyjäärän esiintymispaikalla tulisi säästää kuolevat ja kuolleet puut. Kuoriainen hyötyy säännöllisesti tehtävistä hallituista kulotuksista, joiden jälkeen alueiden annetaan kehittyä luontaisesti. METSO-ohjelman kautta on mahdollista hakea rahoitusta luonnonhoidollisen kulotuksen toteuttamiseen.

Lähteet

Heliövaara, K., Mannerkoski, I. & Siitonen, J. 2004. Suomen sarvijäärät. Tremex press Oy, Helsinki. 374 s.

Kuva: Matti Virtala